

DAKAPO

Tidning för Bahco Ventilation

Utgivare: Gunnar Hybinette

Redaktör: Anders Rongelid

JULI 1970 Nr 12

Nu kan vi önska varandra en trevlig semester

Den här semestern har vi verkligen gjort oss förtjänta av. Det har varit en verkligt arbetsam vår, pressande och stressande både för kontor och verkstäder. Jag vill gärna ta detta tillfälle att tacka alla medarbetare för de utomordentliga prestationer som gjorts under denna tid och för de många övertidstimmar som satsats. Det vittnar om en verkligt bra företagsanda. Vi kommer att ha gott om arbete i höst också, trots kreditrestriktioner och investeringsavgifter. Det beyder att vi kommer att få jobba hårt i framtiden också. Framför allt i våra verkstäder har vi för lite folk just nu, men vi hoppas kunna fylla upp leden med många nya medarbetare till hösten.

I oktober räknar vi med att ha vår nya läkarcentral färdig och då kommer också en heltidsanställd företagsläkare att börja sin tjänstgöring hos oss. Det betyder att våra möjligheter att på ett tidigt stadium klara av olycksfall och yrkesskador väsentligt förbättras. Men det allra viktigaste är kanske att våra chanser att förebygga skador och sjukdomar blir bättre. Tätare hälsokontroller, undersökning av arbetsplatsernas utformning och av arbetstekniken kommer att ge oss alla en ökad trygghet i arbetet och en grund för de arbetsplatsförbättringar som säkert kommer att genomföras under 70-talet.

Semester betyder för oss vila och avkoppling. Eftersom vi behöver vara i god fysisk och psykisk trim i höst när vi sätter igång igen, vill jag här gärna dra en lans för motionen. Sätt igång med ett eget motioneringsprogram i sommar, gärna under lättsamma och angenäma former, så kommer ni att må ännu bättre efter semestern.

Trevlig sommar på er allihop!

Bahco-produkterna — ett kvalitetsbegrepp i Danmark

Det startade på den danska marknaden som på så många andra marknader med Bahco-verktygen. Skiftnyckeln blev och är fortfarande för danskarna "Bahcönøglen". Med tiden har försäljningsorganisationen utbyggt och idag dominerar ventilationsprogrammet. Det danska dotterbolaget har nu företagsenheter i Köpenhamn och i Frederikssund.

Handelsavdelningen i Köpenhamn svarar för försäljningen av spisfläktar, bastuaggregat, bilvärmare, verktyg, mm. Den har en ständigt stigande omsättning i takt med den allmänna standardhöjningen. Kvaliteten och formgivningerna på produkterna har på denna del av verksamheten starkt bidragit till den marknadsdominerande ställning, som Bahco Ventilation har i Danmark.

Bahco Ventilation i Fredrikssund, där Enköpingsbon Helge Enberg är chef, levererar ventilations- och luftkonditioneringsanläggningar över hela Danmark inklusive Färöarna och Grönland. Det är en starkt expansiv företagsenhet, som har en stab av tekniker för projektering och försäljning, en topputrustad fabrik för produktion av ventilationskanaler och installationsdetaljer och en kvalificerad montageavdelning. Det goda ryckte, som Bahco Ventilation skapat kring sig i Danmark, ligger till stor del i den ventilationstekniska know-how, som Bahco Ventilation bygger upp med sin utvecklings- och laborativverksamhet i Enköping och som sedan anpassas till den danska marknaden och de danska myndigheternas krav.

Bland de större ventilationsprojekten, som Bahco Ventilation utför i Danmark, kan nämnas Rigshospitalets centralkomplex i Köpenhamn, där aggregatrummen täcker 2 tunnland golvyta, och den nästan lika stora postgirobyggnaden i Köpenhamn. Möbel-Ikea i Ballerup är ett annat exempel och för närvarande deltar Bahco Ventilation i byggandet av Europas största varuhuscenter, nämligen Rosengårdscenar i Odense.

I dagarna startar den första utbyggnadsstegen i Frederikssund. Det blir en kontorsbyggnad, som senare kommer att åtföljas av en utbyggnad av fabriks- och lagerhallarna.

Det är lätt att umgås med de gemytliga danskarna och man märker i mångt och mycket att man är ett steg närmare den europeiska kontinenten, säger Helge Enberg.

Utbildning

Följande kurser har påbörjats under våren:

Grundutbildning i ergonomi för tekniska planerare	1 del.
Ekonomisk bedömning av utländska företag	1 del.
Ledarskap och lönsamhet	3 del.
Kreditkontroll	6 del.
Kostnads- och intäktsanalysens ABC	3 del.
Kostnadsberäkning och kostnadsanalys	3 del.
Redovisning och bokföring	1 del.
Praktisk skattkurs II	2 del.
Företagsbeskattning	1 del.
Praktisk rättskunskap	1 del.
Praktisk kurs i affärsjuridik	1 del.
Lönsamheten i informationssystem	1 del.
Kurs i arbetsmiljö	2 del.
AR — Projektledare	1 del.
Kurs i avtalskännedom och arbetsvärdering	90 del. från avd T
Blanketteknik	1 del.

Morgonkurs i tyska

De tyskspråkiga marknaderna tillhör de marknadsområden där vi kommer att satsa mycket hårt under de närmaste åren. Därför är det helt naturligt att de som har täta kontakter på denna sida får en extra gnuggning i tyska språket. Två morgnar i veckan träffas deltagarna i den här kursen, som leds av Martin Hörz.

Deltagarna är från vänster: Bertil Danielsson, Kurt Jonsson, Margaretha Ståhlquist, Jan Ståhlquist, Claes Hammar, Martin Hörz, Bernt Nedar, Rolf Åkerlind, Karl-Gunnar Forsström, Ragnvald Olingsberg och Berndt Beijer.

Säljutbildning för avd S

Under våren genomfördes en omfattande säljutbildning för avd S, både centralt och för distrikten. Utbildningen skedde i en tredagars konferens den 27—29 april.

Kursen dubblerades sedan och kördes igen den 25—27 maj. För konferensprogrammets utformning och genomförning svarade Ragnar Nordelöf, Malte Gulin, K A Korsner och Bertil Löfgren.

En stor del av utbildningen ägnades entreprenadfrågor. Den gästföreläsare som ställde upp, advokat H Pedersen, ledde en mycket uppskattad genomgång av entreprenadjuridik. Vid båda konferenserna deltog ungefär 90 personer just i den genomgången och där fanns folk från alla centrala avdelningar inom Bahco, som på något sätt kommer i kontakt med entreprenadfrågor.

Kursen omfattade dessutom avsnitt om ljud i ventilationsanläggningar, försäljningsteknik, budget, planering, kontroll m m.

På bilden lyssnas det med spänd uppmärksamhet på föredrag om entreprenadjuridik. Konferensledningen på första bänk, f v Ragnar Nordelöf, K A Korsner och Malte Gulin.

Nu satsar vi på företagshälsovården I oktober kommer läkarstationen att stå färdig

En modern och fullt utrustad läkarstation kommer att stå klar vid Bahco Ventilation i oktober. Det betyder att vi tar ett stort steg i utvecklingen av en aktivt personaltjänst. Hälsovården har ju hittills varit begränsad av lokalbrist och av att vi bara haft tillgång till läkare på deltid.

På den nya läkarstationen kommer vi att få en heltidsanställd industriläkare och sköterska. Läkaren är anställd från den 1 oktober 1970. Det är doktor Sten Eriksson, tidigare biträdande överläkare på Enköpings Lasarett kirurgavdelning. Han är för närvarande verksam på Läkarhuset i Uppsala.

Företagshälsovården har fått sina riktlinjer fastlagda i en överenskommelse mellan LO och Svenska Arbetsgivareföreningen. Målsättningen har man gemensamt formulerat på följande sätt:

1. att skydda de anställda mot hälsorisker i arbete (olycksfall och yrkessjukdomar).
2. att medverka till bästa möjliga arbetsanpassning och ur mänsklig synpunkt optimala arbetsbetingelser.
3. att skapa och bevara ett gott hälsotillstånd och en god arbetsförmåga hos de anställda.

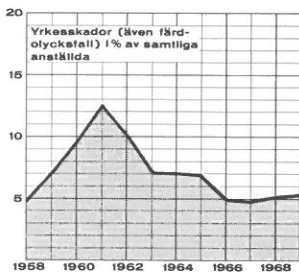
- att medverka till att hälsa och arbetsförmåga återställs så snabbt och effektivt som möjligt vid olycksfall eller sjukdom.
- att integrera hälso- och produktionsfrågor.

Ett speciellt intresse kommer naturligtvis att ägnas åt förebyggande åtgärder, dvs allt som kan göras för att olycksfall och yrkessjukdomar inte skall uppträda. Till läkarstationen kommer med tiden att anknytas en heltidsanställd skyddsingenjör. Läkarstationen skall ligga utanför Matsalen, ungefär där cykelställen står idag. Det blir en speciell byggnad på ca 250 kvm och utrustningen kommer bland annat att omfatta apparatur för röntgenundersökningar och smärre operationer.

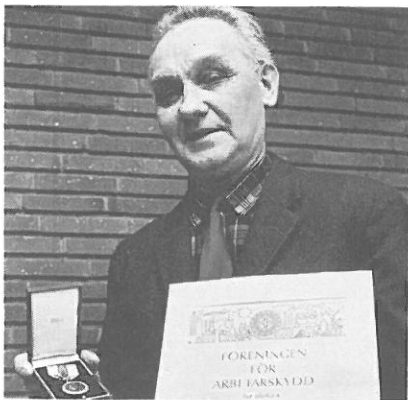
Information från skyddsverksamheten

Yrkesskadestatistiken för 1969 är nu sammanställd

Så här ser statistiken för yrkesskadorna ut. När det gäller totala antalet yrkesskador och förlorade arbetstimmar, så har den följts upp från 1958 och när det gäller yrkesskador på avdelningar från 1964. En uppgång av skadorna från 1968 till 1969 har inträtt och även om den statistiskt sett verkar liten, så är det ändå en tendens som vi måste sätta in alla krafter på att bryta.

Arbetarskyddets förtjänstecken till Torsten Holst

Huvudskyddsombudet Torsten Holst har tilldelats förtjänstecken av Föreningen för Arbetarskyddet. Det överlämnades av VD, Gunnar Hybinette, i närvaro av

ledamöterna i skyddskommittén och cheferna för personal- och produktionssidan samt Verkstadsklubbens ordförande, den 24 april i år.

Torsten Holst valdes till skyddsombud redan 1955 och har sedan 1960 varit huvudskyddsombud för Bahco Ventilation.

1.190 par skyddsskor såldes

under den s k skyddsskokampanjen i vintras, då vi kunde köpa skyddsskor med 50 % rabatt. Det måste räknas som ett mycket tillfredsställande resultat av en säkerhetsfråga.

I fortsättningen får varje nyanställd kollektivanställd samma förmån, dvs 50 % rabatt, på det första paret skyddsskor. I övriga gäller den överenskomna rabatten med 10 kr per par.

Intressant Japanresa för Leif Linder

Leif Linder på avd S är den som handlägger den centrala försäljningsplaneringen för Hitachi kylaggregat. De första veckorna i april inbjöds han att delta i en säljkonferens i Japan där man bl a behandlade säljinformation, nya produkter och ett allmänt erfarenhetsutbyte. Representanter för samtliga Hitachi-distributörer i Europa var närvarande vid konferensen.

Vid sidan av konferensen på Hitachis huvudkontor i Tokyo upptogs besöket också av besök på världsutställningen i Osaka och ett besök vid Hitachis fabrik för tillverkning av kylaggregat i Shimizu. På det senare stället har man också ett gjuteri för specialblock till elektriska motorer och kompressorer. I Shimizu sysselsätter Hitachi ca 1700 personer.

Leif Linder var överväldigad av den japanska gästfriheten hos sina värdar. Där emot var han inte fullt så imponerad av den tekniska industriella standarden. Visserligen sysselsätter industrin väldigt många människor men varken maskinpark eller teknik kunde sägas överglänsa normal svensk industristandard.

Världsutställningen i Osaka var verkligen imponerande. Allt var samlat kring temat "Människan och miljön". Framför allt hade Japan, USA och Sovjet satsat oerhört på sina paviljonger. Till vissa av dessa paviljonger var det en väntetid på 2-3 timmar bara för att få komma in. USA och Sovjet visade bl a sitt totala rymdprogram. Den skandinaviska paviljongen var däremot inte speciellt uppmärksamman om man undantar det faktum att den inrymde en av utställningens bästa restauranter.

På bilden ses Leif Linder till höger äta middag med en av sina värdar, och en representant för Hitachis försäljningsorganisation i Belgien, Mr. Raul Rutten.

Vad gör han på Bahco? Daniel Deger — bilvärmare och byggtorkar

Chef för försäljningen av bilvärmare och byggtorkar på den nordiska marknaden heter Daniel Deger. Han har ett ganska långt förflutet som Bahco-man. Redan 1946 kom han till Bahco.

Att sälja bilvärmare är att marknadsföra en tekniskt sett mycket komplicerad apparat. Egentligen är det inte bilvärmare vi säljer utan bilvärmekomfort, alltså ett helt paket av vetande och apparater. Bilvärmaren skall fungera under de mest vidriga omständigheter som sträng kyla, fukt och snällbläst och det krävs oerhört mycket av produkten. Man behöver ju den som bäst när de yttre omständigheterna är som sämst. Men vi har genom åren klarat av många av de tekniska problemen och har idag en klart dominerande ställning på marknaden när det gäller den typen av produkter.

Bilvärmaren säljes huvudsakligen via avtal till de större bilmärkenas huvudförsäljningsorgan i Sverige. Och det är så här års de stora affärerna göres upp. Mitt i den värsta sommarhettan. Nu är de flesta avtalen klara och de har resulterat i verkligt stora affärer med Volvo Saab Philipsons GM m fl.

Leveranserna av bilvärmare börjar i september och fortsätter under oktober (som är den stora installationsmånaden). Inte förrän inne i april nästa år kan säsongen sägas vara slut. Innan första leveranserna skall hela försäljnings- och reklamkampanjen ha presenterats för alla återförsäljare och alla verkstäder ha fått en grundlig utbildning i montering och service. Det är ett hårt program men givande och oerhört stimulerande.

Vid sidan av bilvärmare har min avdelning även försäljning av byggtorkar på den nordiska marknaden. Det här är en ny produkt för mig, men det skall verkligen bli roligt att få hand om den. Att sälja värmekomfort är ju min specialitet.

Du reser kanske söderut i sommar?

Kanske till något av länderna vid Medelhavet. Du vet att du kommer att få mycket sol, bada i varmt vatten, uppleva de ljumma kvällarna. Ja, överhuvudtaget kommer du att få några behagliga semesterveckor, då alla tankar på arbete och det dagliga livet hemma är som bortblåst. Men alla vackra drömmar brukar ha en udd i kanten.

Har du tänkt på att mycket också är annorlunda och att det tar ett tag innan vi nordbor aklimatiserar oss i Medelhavsklimatet. Bakteriefloren är t.ex. helt annorlunda. Och det tar faktiskt minst en vecka innan vi får samma bakteriefloren i tarmarna som sydlänningarna.

Just i Medelhavsområdet finns vissa för området typiska infektionssjukdomar, som är ganska vanliga och som kan vara besvärliga. T.ex. epidemisk gulsot och salmonella (en stor grupp av bakterier som ger besvärligare magsjukdomar). Speciellt epidemisk gulsot är en besvärlig sjukdom, som kan ta lång tid att komma över. Smitta kan man mycket lätt få i sig. Genom t.ex. dricksvattnet, isbitarna i drinken. Eller genom glassen och skaldjuren eller bara genom dåligt kokt och stekt mat. Men det tänker man inte gärna på när man t.ex. svalkar sig med glass på Las Canteras eller läppjar på en drink med stora isbitar i Tanger.

Att helt undvika ovannämnda vanliga smittokällor är svårt. När man njuter av semestern, av det främmande landet, solen, vattnet och inte minst maten, är det tryggt att veta att man skaffat sig det skydd som går att få mot de för området typiska infektionssjukdomarna. Om inte annat så bör man åtminstone ta en spruta gammaglobulin som skydd mot epidemisk gulsot några dagar innan man reser.

TV-doktorn Bo Ebbe Löfberg sa häromåret i programmet "Ronden": Det är oansvarigt att resa söderut utan att ta en spruta gammaglobulin före avresan.

En dos gammaglobulin på 2 ml ger ett bra skydd under ca 3 månader. Och sprutan bör tas några dagar före avresan. Detta beror på, att det tillförda gammaglobulinet bryts ner i kroppen. Efter 3 veckor finns bara hälften kvar. Efter ytterligare 3 veckor bara en fjärdedel. Numera finns det också kvicksilverfritt gammaglobulin.

Gammaglobulin är en alldeles speciell produkt. Det är ett läkemedel, som tillverkas av blod från människor och som innehåller ett koncentrat av de antikroppar, som bildats hos dessa personer. Det är det enda skydd som för närvarande finns mot epidemisk hepatit. Förutom att man stannar hemma förstås. Av den anledningen tillverkas t.ex. Kabis gammaglobulin av blod, insamlat i länder där hepatit är vanlig. T.ex. Medelhavsområdet. I varje tillverkningsbatch ingår blod från ca 20.000 personer.

På personalavdelningen finns den lilla broschyren "Hälsoservice för utlandsresenärer". Samma broschyr finns också — kostnadsfritt — på apoteket eller hos resebyrå.

Glöm inte bort att ringa doktorn i god tid.

Trevlig semester.

Brännboll — mer motion än vad vi trodde

Det hände sig tidigt i våras att samtalet kom in på motionsport. Några tyckte att det var trist att motionsporten var så strängt indelad i manligt och kvinnligt. Kunde man inte träffas blandat och skojigt medan man motionerar. Så föddes tanken på brännboll — en sport som ingen hade ägnat sig åt sedan skoltiden. Tanke blev handling, bollträn och bollar inköptes och Bahco IF — brännbollssektionen var född.

Nu skulle här propageras för brännboll. Extrahjälp för att entusiasmera skarorna var Snobbenserien, som gick i TV just vid den tiden. Ett trettiotal visade ett spontant intresse för den nyuppväckta sporten. Där fanns båda gamla korprävar och personer som egentligen inte hade en tanke på att sporta. Så småningom utkristalliserades två lag. Det ena laget fick Charlie Browns (den evige förloraren) till lagkapten och det andra fick Peppiga Pia (segersuget folk med ambitioner). Redan i försnacket till den första matchen gick känslorna i svallvågor. Matchen förlöt dock utan blodsutgjutelse och Charlie Browns lag vann med 69—68. Elaka tungor påstod att man vann på bättre poängräknare. Även den andra matchen vanns av Charlies pojkar och

flickor och då var domaren ändå neutral. Först vid den tredje matchen fick Peppiga Pia sin efterlängtdade revansch.

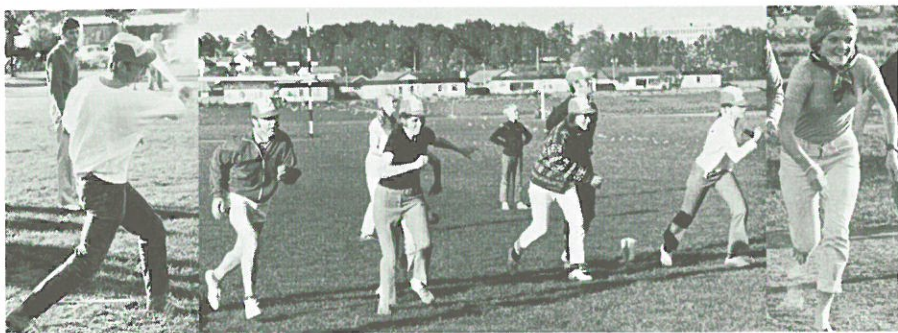
Så har vi träffats varje onsdag på rugbyplan vid Korsängen och spelat brännboll. Från ursprungliga trettio är antalet aktiva nu uppe i närmare femtio personer. Som har roligt och motionerar. Och att det är god motion kan vi verkligen garantera. Träningsvärken plågade de flesta av oss flera veckor efter den första matchen. Men nu har vi både bättre ork och teknik.

Vi låter gärna brännbollstipset gå vidare till alla som söker en bra motionsport för blandade lag. Inga förkunskaper behövs och orken och konditionen kommer av sig själv. Regler kan ni få av RR Anders Rongelid, FTDA Kari Aarnivaara och Helena Larsson, som utgör intressestyrelsen i brännbollssektionen av Bahco IF.

På bilderna: Kari Aarnivaara får en drömträff på bollen till Roland Axelssons stora förvåning.

Charlie Browns lag på väg att fullborda en "home run". F v Anders Rongelid (Charlie Brown), Christina Thörn, Eva Andersson, Berndt Beijer (som fick en muskelsträckning) och Marianne Gustafsson.

Yvonne Johansson har just fullbordat ett varv och givit Peppiga Pia en välbehövlig poäng.

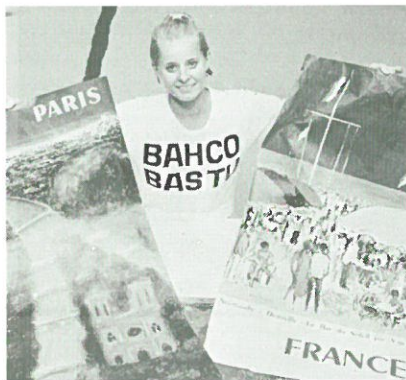

Sundsvalls Simsällskap gör fin reklam för Bahco Bastu

Sundsvalls Simsällskap tillhör landets mest framgångsrika klubbar med stark landslagsrepresentation och med många hemförda SM-tecken.

Och alla bär Bahco Bastu på tröjan. Så överallt där stora nationella och internationella simtävlingar går av stapeln är vi med.

Elisabeth Berglund behöver väl knappast någon extra presentation. Här figurerar hon tillsammans med två av sina internationella resmål i år. Och med Bahco Bastu på bröstet.

Så här ser styrelsen i Bahco Ventilations IF ut

Bahco Ventilations IF är en av landets allra aktivaste korporationsidrottsföreningar där både företaget och alla anställda satsar mycket pengar, tid och arbete för att erbjuda ett varierat motions- och tävlingsprogram.

Vid årsmötet valdes följande styrelse i Bahco Ventilations IF: Ordf. Lars Eric Löfgren, v ordf. Sven-Olof Lantz, Kassör Bo Zachrisson, sekreterare Roland Stenholm, vice sekreterare Curt Andersson. Styrelsesuppleant är K-E Rönning.

Du kan vända Dig till någon av följande om Du är intresserad av att delta i någon av de många sektionerna:

Bordtennis	Lennart Södergran
Bowling	Åke Glarke
Curling	Folke Nilsson
Fortboll	Curt Andersson
Gymnastik	Arne Persson
Handboll	Bertil Eriksson
Korphyockey	Sten Björkenstam
Rodd	Stig Eriksson
Skidor och orientering	Lars Görl
Skytte, gevär	Evald Johansson
Skytte, pistol	Ernst Ekrot
Tennis	Sture Nyckel
Brännboll	Anders Rongelid